

Nr 21.

Ankom till Riksdagens kansli den 7 mars 1913 kl. 2 e. m.

Betänkande, angående tull och skatt å socker m. m.

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Vennersten, frih. Trolle, frih. C. J. Beck-Friis, Trapp, Eklund, Ollas A. Ericsson, Kobb, Antonsson, Bäckström, Röing, Jespersen, Eriksson i Grängesberg *), Byström, Rune, Larsson i Klagstorp, Nilsson i Bonarp, frih. Palmstierna, frih. Fleming och Källman.

*) Ej deltagit i justeringen av betänkandet.

Genom proposition, nr 35, av den 31 januari 1913, vilken hänvisats till bevillningsutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att besluta

»dels att tullsatserna å nedannämnda varor skola från och med den 1 januari 1914 utgöra följande belopp för kilogram, nämligen:

å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossat eller pulveriserat socker, 10 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 10 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen mörkare än samma standardnummer, även om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 7 öre;

å sirap och melass 5 öre;

dels ock att den i § 13 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 under vissa villkor medgivna restitution av tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad av raffinerat socker, topp-, kandi- och kak-, vilket tillverkats inom riket av utländskt råämne, skall utgå från och med den 1 januari 1914 med 7.5 öre för kilogram sådant socker.»

Vidare har i en till Riksdagen avlåten proposition, nr 43, likaledes
Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 7 saml. 15 häft. (Nr 21.)

av den 31 januari 1913, vilken tillika hänvisats till bevillningsutskottet, Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid förenämnda proposition, nr 35, fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

1. För allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i denna förordning närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för varje kilogram. För det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt på Öland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utgår dock skatten under tiden till 1918 års utgång med 13 öre för varje kilogram; ägande Kungl. Maj:t att meddela behövliga kontrollföreskrifter.

För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

2. Till socker räknas ej honung, stärkelsesocker (glykos) och maltsocker (maltos) samt ej heller sirap eller melass, i vilka sockerhalten är mindre än sjuttio procent av torrs substansens vikt.

Sockerhalten utrönes genom direkt polarisation, därest icke kontrollstyrelsen på framställning av tillverkaren förordnar, att sockerhalten skall bestämmas genom fullständigare kemisk analys.

3. För socker, som enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t vill meddela, gjorts till förtäring av människor obrukbart (denaturerats), erlägges ej skatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1914.

Beträffande motiveringen till nu återgivna förslag tillåter sig utskottet hänvisa till såväl det vid propositionen nr 35 i utdrag fogade statsrådsprotokollet över finansärenden för den 31 januari 1913 som den samma proposition vidhäftade, av tillkallade sakkunniga inom finansdepartementet verkställda utredningen rörande sockerindustri och sockerbeskattning i Sverige samt Danmark och Tyskland.

I sammanhang med berörda kungl. propositioner har utskottet till behandling förehåft följande inom Riksdagen väckta, till bevillningsutskottet likaledes hänvisade motioner rörande hithörande frågor, nämligen inom Första kammaren: nr 100 av herr *Stadener*, nr 103 av herr *af Ekenstam* med instämmande av fem andra av kammarens ledamöter, nr 104 och nr 105 av herr *Swartz*, nr 106 av friherre *Johan Beck-Friis* och greve *Posse* med instämmande av ytterligare en ledamot och nr 107 av herr *Cedercrantz* jämte sju andra av kammarens ledamöter, samt inom Andra kammaren: nr 253 av friherre *Palmstierna*, nr 254 av herr *Nilsson* i Tånga, nr 256 av herr *Hamrin*, nr 258 av herr *Pålsson*, nr 262 och 263 av herr *Lindman*, nr 264 av herr *Andersson* i Skivarp med instämmande av tre andra av kammarens ledamöter, nr 269 av herr *Vahlquist*, nr 270 av herr *von Hofsten* jämte sex andra ledamöter av kammaren, nr 271 av herr *Andersson* i Fallsberg tillika med ytterligare fyra av kammarens ledamöter och nr 272 av herr *Karlsson* i Fjäl.

Uti ifrågavarande motioner yrkas:

i *motionen* II: 253 (av friherre *Palmstierna*):

»att Riksdagen med anledning av nämnda proposition måtte besluta:

1) *dels* att tullsatserna å nedannämnda varor skola från och med den 1 januari 1914 utgöra följande belopp för kilogram, nämligen:

å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossat eller pulveriserat socker, 9 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 9 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen mörkare än samma standardnummer, även om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 6 öre;

2) *dels* att den i § 13 i förordningen med tulltaxa inkommande varor den 9 juni 1911 under vissa villkor medgivna restitution av tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad av raffinerat socker, topp-, kandi- och kak-, vilket tillverkats inom riket av utländskt råämne, skall utgå från och med den 1 januari 1914 med 6.5 öre för kilogram sådant socker;

3) *dels ock* att i motiveringen för i punkt 1 angivet beslut uttala, att tullsatserna å socker, raffinerat, alla slag, samt oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, ytterligare skall nedsättas 1 januari 1915 med 2 öre, 1 januari 1916 med 1 öre, 1 januari 1917 med 1 öre, 1 januari 1919 med 1 öre och 1 januari 1921 med 1 öre, allt per kilogram, samt att tullsatserna å socker, oraffinerat, till färgen mörkare än nämnda standardnummer, ytterligare skall nedsättas 1 januari 1915 med 1 öre, 1 januari 1916

med 1 öre, 1 januari 1917 med 0.5 öre, 1 januari 1919 med 0.5 öre och 1 januari 1921 med 0.5 öre, allt per kilogram.»

i *motionerna* I: 100 (av herr Stadener) och II: 258 (av herr Pålsson):

»att Riksdagen, under förutsättning att Svenska sockerfabriksaktiebolaget åtager sig att ensamt bära den minskning i inkomst, som kan bli en följd av tullnedsättningen, och träffar överenskommelser om förnyande av förut gällande kontrakt med sina betodlare för fem år framåt från och med den 1 januari 1914, må besluta,

dels att tullsatserna å nedannämnda varor skola från och med den 1 januari 1914 utgöra följande belopp för kilogram, nämligen:

å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kaksocker samt krossat eller pulveriserat socker, 12 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 12 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen mörkare än samma standardnummer, även om varan kommer i upplöst eller flytande tillstånd, 9 öre;

å sirap och melass 5 öre;

dels ock att den i § 13 i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 under vissa villkor medgivna restitution av tullmedel vid utförsel sjöledes från stapelstad av raffinerat socker, topp-, kandi- och kaksocker, vilket tillverkats inom riket av utländskt råämne, skall utgå från och med den 1 januari 1914 med 9.5 öre för kilogram sådant socker;»

i *motionerna* I: 104 (av herr Swartz) och II: 263 (av herr Lindman):

»att, för den händelse Riksdagen beslutar nedsätta gällande tull å socker, Riksdagen i samband därmed måtte besluta sådan ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker, därom bevillningsutskottet torde avgiva närmare förslag, att skatten å raffinadsocker ökas med samma belopp, varmed tullen å det samma nedsättes;»

i *motionen* II: 256 (av herr Hamrin):

»att Riksdagen ville besluta, att för socker, som inom riket till fritt bruk utlämnas från och med den 1 januari 1914, skall betalas en skatt av 14 öre per kilogram;»

i *motionerna* I: 106 (av friherre Johan Beck-Fris och greve Posse) och II: 269 (av herr Vahlquist):

»att, om Riksdagen beslutar sockertullens sänkning, skattesatsen å socker, tillverkat vid fabrikerna i Lidköping, Linköping och Mörbylånga, måtte under femårsperioden 1914—1918 nedsättas med lika många öre, under 13 öre, som tullsänkningen under samma tidsperiod kan komma att omfatta;»

i *motionen* II: 271 (av herr Andersson i Fallsberg m. fl.):

»att Riksdagen måtte besluta, att under femårsperioden 1914—1918 fabrikerna Lidköping, Linköping och Mörbylånga måtte för vid dem tillverkat socker åtnjuta nuvarande skattelindring, utgörande 3 öre per kilogram, samt att, för den händelse Riksdagen beslutar nedsättning av gällande tull, skatten därjämte måtte sänkas med det belopp, tullsatsen å socker under samma tid nedsättes;»

i *motionerna* I: 107 (av herr Cedercrantz m. fl.) och II: 270 (av herr von Hofsten m. fl.):

»att Riksdagen måtte med avslag å Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 35 om sänkning av tullen å socker bifalla Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 43 att skatten för vid fabrikerna i Lidköping, Linköping och Mörbylånga tillverkat socker måtte utgå med 13 öre per kilogram under fem år från och med den 1 januari 1914;»

i *motionerna* I: 103 (av herr af Ekenstam) och II: 264 (av herr Andersson i Skivarv): »att Riksdagen ville besluta:

dels att tullsatserna å nedannämnda varor skola fortfarande från och med den 1 januari 1914 utgöra följande belopp för kilogram, nämligen:

å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossat eller pulveriserat socker, 14 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 14 öre;

å socker oraffinerat, till färgen mörkare än samma standardnummer, även om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 9 öre;

å sirap och melass 10 öre;

dels ock att tulltaxans nu gällande bestämmelser för restitution av tullmedel under vissa förutsättningar må lämnas orubbade;»

i *motionerna* I: 105 (av herr Swartz) och II: 262 (av herr Lindman):

»att Riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag att nedsätta tullen å sirap till 5 öre;»

i *motionen* II: 272 (av herr Karlsson i Fjäl):

»att Riksdagen må besluta, att, därest den i Kungl. Maj:ts nådiga proposition nr 35 föreslagna nedsättningen av tullen å socker vinner Riksdagens bifall och i anledning därav de bestämmelser, som för närvarande reglera priset å vitbetor mellan Svenska sockerfabriksaktiebolaget och dess betodlare, undergå sådan förändring, att likviden för betorna sänkes, genom förändring av lydelsen av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker må bestämmas, att tillverkningsavgiften för inom landet tillverkat socker skall höjas med ett mot nämnda sänkning av den för betorna utgående betalning svarande belopp;»

i *motionen* II: 254 (av herr Nilsson i Tånga):

»att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida icke en legal reglering av priset å sockerbetorna, verkställd av en på grund av statsmaktens beslut tillsatt nämnd, bör åstadkommas, samt, för den händelse Riksdagens medverkan påkallas, för Riksdagen framlägga de förslag, vartill en utredning i ärendet kan föranleda».

Beträffande motiveringarna till de olika motionerna får utskottet hänvisa till själva motionerna.

Sockertullen.

Utskottet.

Utskottet tillåter sig att bringa i erinran, hurusom, sedan 1908 års Riksdag beslutat en successiv förhöjning av skatten å socker under åren 1909—1913, under förutsättning att en mot skatteförhöjningen svarande successiv nedsättning av tullen å socker komme till stånd, sistnämnda tull, som år 1908 uppgick per kilogram till 17 öre för raffinad och därmed likställt slag av råsocker samt 11.75 öre för annat råsocker, blivit av Riksdagen nedsatt på sådant sätt, att de respektive tullsatserna utgjort under åren 1909—1911 15 och 10 öre, under år 1912 14.5 och 9.5 öre samt från och med ingången av år 1913 utgöra 14 och 9 öre, allt för kilogram räknat.

I nyssberörda proposition (nr 35) har Kungl. Maj:t nu föreslagit, bland annat, ytterligare nedsättning från och med den 1 januari 1914 av tullsatserna å socker till 10 öre för raffinad och därmed likställt råsocker samt 7 öre för annat råsocker.

De av Kungl. Maj:t nu föreslagna nedsättningarna av tullsatserna å socker hava till syfte att nedbringa marknadspriset å en för befolk-

ningen i vårt land nödvändig konsumtionsartikel. Detta syfte finner utskottet vara synnerligen behjärtansvärt.

Kungl. Maj:t har utgått från den förutsättningen, att de i propositionen föreslagna nedsättningarna i tullen på socker skulle kunna genomföras utan att därmed behövde följa någon minskning i de mellan svenska sockerfabriksaktiebolaget och betodlarna avtalade prisen på betor. Sedan denna proposition avlämnats, hava emellertid förhållanden framkommit, vilka antyda, att svårigheter i detta stycke skulle uppstå, om Kungl. Maj:ts förslag oförändrat bleve av Riksdagen godkänt. Senast gällande avtal mellan svenska sockerfabriksaktiebolaget å ena sidan och Skånes betodlareförening å den andra utgick med år 1912. Enligt vad känt är, hava under senaste tid förhandlingar förts mellan sockerbolaget och nämnda organisation för betodlarna angående nytt avtal. Därvid läser hava visat sig, att en för båda parterna antaglig uppgörelse icke kunnat åstadkommas annat än under förutsättning av vissa modifikationer i Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag. Utskottet måste anse det vara av största vikt, icke blott för jordbruket i vidsträckta delar av vårt land utan även i allmänhet för hela vårt ekonomiska liv, att en sådan överenskommelse kommer till stånd, genom vilken dels vitbetsodlingen må kunna utan avbrott bedrivas och dels tillverkningen av socker inom landet må kunna ostört fortgå. Under sådana förhållanden har utskottet, utan att ingå på frågan, huruvida de av Kungl. Maj:t föreslagna tullsatserna i och för sig kunna anses väl avvägda, funnit sig böra hemställa om vissa jämkningar i Kungl. Maj:ts proposition.

Dessa jämkningar böra enligt utskottets mening icke avse den till grund för propositionen liggande principen, att tullsatserna, så långt detta är konstitutionellt möjligt, regleras för viss tid framåt, vilken princip även enligt utskottets mening är till gagn ej blott för sockerindustrien, som därigenom kan för denna tid inrätta sig efter sagda reglering, utan även för betodlarna, som endast på så sätt torde kunna för samma tid vinna trygghet för ett fast pris på betorna.

Vid övervägande av nu framlagda synpunkter har utskottet stannat vid att för år 1914 föreslå en tullsats för raffinadsocker, som departementschefen enligt vad hans yttrande till statsrådsprotokollet giver vid handen, varit betänkt på att upptaga såsom sitt förslag, nämligen 11 öre. Häremot torde en sänkning av råsockertullen till 8 öre närmast svara.

Utskottet vill tillika såsom sin mening uttala, att sänkning av tullsatserna å socker bör äga rum under tiden intill utgången av år 1918 enligt följande plan:

	År	1914	1916	1918
Tullsats, öre för kilogram raffinad	11	10.5	10	
» » » » råsocker	8	7.5	7	

Vad utskottet sålunda föreslagit och uttalat vilar på den förutsättningen, att — förutom det att nämnda överenskommelse mellan sockerbolaget och betodlarna givetvis till fullo iakttages under den tid, som dessa tullsatser avse — sockerbolaget icke skall genom anordningar i fråga om försäljningen av socker eller på annat sätt av konsumenterna uttaga något av den prisskillnad, som uppkommer genom tullsänkningen. Utskottet förväntar även, att icke genom bolagets åtgöranden betodlingen må bringas att upphöra inom de områden, från vilka nu betor levereras till nämnda bolags fabriker.

Sockerbekattningen.

Motioner.

I ovanberörda, av herr Hamrin väckta motion II: 256, har såsom redan nämnts föreslagits, att för socker, som inom riket till fritt bruk utlämnas, skall betalas en skatt av 14 öre för kilogram; och har motionären med den sålunda föreslagna nedsättningen av sockerskatten med 2 öre för kilogram avsett att åstadkomma en ytterligare sänkning av det inhemska marknadspriset på socker till förmån för konsumenterna. Då emellertid en sådan nedsättning av skatten å socker kan beräknas komma att för statsverket medföra en minskad inkomst av omkring 2,500,000 kronor om året, har utskottet av statsfinansiella skäl ansett sig icke böra tillstyrka bifall till motionärens hemställan.

Vidare har i motionerna I: 104 och II: 263 av herrar Swartz och Lindman föreslagits, att, för den händelse Riksdagen beslutar nedsätta tullen å socker, i samband därmed måtte beslutas, att skatten å raffinadsocker skall ökas med samma belopp, varmed tullen å detsamma nedsättes. Utskottet, som enligt vad av det föregående framgår, anslutit sig till det syfte, som ligger till grund för den kungl. propositionen, nämligen beredande av en fördel för sockerkonsumenterna i vårt land, har, då denna fördel skulle genom den av motionärerna ifrågasatta skattehöjningen bortelimineras, icke kunnat tillstyrka bifall till vad i berörda motioner hemställts.

Sockerindustrin i Östergötland och Västergötland samt på Öland.

Då 1908 års Riksdag fattade beslut om höjning av sockerskatten för tiden 1909—1913, bestämde Riksdagen tillika, att höjningen icke skulle gälla för det socker, som tillverkades vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt vid den då under anläggning varande råsockerfabriken på Öland och utlämnades till fritt

bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utan skulle för sådant socker skatten fortfarande intill utgången av år 1913 utgå med 13 öre för kilogram. I den skrivelse, varigenom Riksdagen för Kungl. Maj:t anmälde sina beslut rörande sockerbeskattningen, angavs avsikten med skattelindringen vara att stödja icke blott de industriella företag, som visats vara i behov av en dylik hjälp, utan även jordbruket i de provinser, där fabrikerne vore belägna.

Trustutredningskommittéerna hava i sitt betänkande meddelat resultaten av en av dem verkställd undersökning av sockerindustriens och betodlingens nuvarande läge i Öster- och Västergötland samt på Öland och uttalat den uppfattningen, att en fortsatt undantagsställning för ifrågasvarande industri skulle visa sig vara en för ringa och betydelslös hjälp i industriens nuvarande belägenhet och med den framtida utveckling, som kunde för densamma beräknas. Kommittéerna hava därför ansett, att fortsatt skattelindring för ifrågasvarande fabriker, vilka i utredningen sammanförts under benämningen Lidköpingsgruppen, icke borde ifrågakomma. Därvid ha kommittéerna oförbehållsamt uttalat, att föga hopp funnes för att berörda företag skulle med de från och med 1914 års ingång av kommittéerna ifrågasatta ändringarna i tull och skatt å socker kunna för framtiden fortbestå.

Chefen för finansdepartementet har enligt det vid propositionen nr 35 fogade statsrådsprotokollet uttalat sin anslutning i huvudsak till vad kommittéerna anfört i fråga om Lidköpingsgruppens fabriker. Med hänvisning till att dessa enligt kommittéernas förslag skulle komma att samtidigt drabbas av den dubbla belastningen av sänkt tull och ökad beskattning å socker och under framhållande, att utredningens siffror beträffande betodlingens utveckling syntes visa, att denna särskilt i Östergötland och även på Öland under de sista åren befunnit sig i en anmärkningsvärt rask uppåtgång, har emellertid departementschefen uttalat, att billigheten fordrade, att den i berörda provinser bedrivna sockerindustrien bereddes ett för densamma avpassat rådrum att lämpa sig efter de nya förhållandena. Av sådan anledning föreslås i den jämväl nu till behandling föreliggande propositionen nr 43 att, under förutsättning av bifall till Kungl. Maj:ts förslag i fråga om sänkning av sockertullen, den nuvarande skattelindringen för Lidköpingsgruppens fabriker måtte få fortbestå under ytterligare fem år eller till utgången av år 1918.

På sätt i början av detta utskottets betänkande utförligare angivits, har beträffande nu förevarande ämne i skilda motioner föreslagits, dels

att med bibehållande av nuvarande tullsatser för socker Kungl. Maj:ts nyss angivna förslag måtte bifallas, dels ock att, under förutsättning av tullens nedsättande, skatten måtte nedsättas med lika många öre under 13 öre, som tullsänkningen kunde komma att omfatta.

Utskottet.

Då utskottet nu går att yttra sig rörande frågan om fortsatt skattelindring för sockerindustrien i Östergötland och Västergötland samt på Öland, vill utskottet till en början erinra om och ange sin ståndpunkt till ett uttalande av 1908 års Riksdag i dess ovanberörda skrivelse. Utskottet åsyftar den punkt i berörda skrivelse, däri Riksdagen gav uttryck åt den meningen, att efter utgången av den tid, för vilken nedsättning av sockerskatten då beviljades, vidare skattelindring icke borde ifrågakomma. Det synes utskottet uppenbart, att detta uttalande icke bör anses äga tillämpning beträffande frågan om skattelindring, sådan densamma nu föreligger. Under förutsättning av Riksdagens bifall till en nedsättning av sockertullen inträda nämligen helt andra förutsättningar för frågans bedömande än de, från vilka 1908 års Riksdag torde hava kunnat utgå. Det blir då icke längre fråga om, huruvida åt berörda fabriker fortfarande bör beredas *samma* gynnade ställning, som de intagit under den med innevarande år utlöpande femårsperioden, utan frågan blir, huruvida verkningarna av en tullnedsättning och därav följande sänkta priser å socker böra för dessa fabriker mildras genom fortsatt skattelindring.

Då man torde kunna utgå från, att ifrågavarande industri icke är i stånd att motstå påfrestningen av samtidigt inträdande tullnedsättning i enlighet med utskottets förslag och höjning av hittillsvarande skattesats med 3 öre för kilogram, har det synts utskottet, att avgörandet av, huruvida nedsättning av skattesatsen fortfarande skall medgivas eller icke, bör bliva beroende av svaret på frågan, huruvida de hittills vunna resultaten tydligt giva vid handen, att, även under förutsättning av fortsatt skattelindring, ifrågavarande industri och betodling icke rimligen kunna antagas gå en gynnsammare utveckling till mötes. Utskottet har funnit den inom finansdepartementet förebragta utredningen icke lämna stöd för en fullt så pessimistisk uppfattning. De av kommittén anförda siffrorna utvisa för de senaste åren obestriddligen ett framåtskridande. Intrycket härav har för utskottet vunnit ytterligare stöd genom åtskilliga från fabriker utskottet tillhandakomna sifferuppgifter beträffande betodlingens och industriens utveckling, vilka uppgifter, om de än icke kunnat av utskottet i detalj granskas, dock synts

kunna tillmätas värdet av ett vitsord om en särskilt under åren 1910—1912 avsevärd uppåtgång.

Härtill kommer, att ett av de syften, vilka 1908 års Riksdag avsåg att främja genom skattelindringen, nämligen att stödja jordbruket i de provinser, där ifrågavarande fabriker äro belägna, med fog kan anses vara nått i högre grad än hithörande siffror utvisa. Det är nämligen att beakta, att betodlingen ingår i en växtföljd, som i allmänhet torde omfatta 6 eller 7 år, och att den areal, som drager fördel av betkulturen, sålunda är 6 à 7 gånger så stor som den för den samtida betodlingen angivna.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet funnit sig böra tillstyrka, att fortsatt nedsättning av skattesatsen å socker beredes sockerindustrien i Östergötland och Västergötland samt på Öland.

Då det slutligen gällt att se till, huruvida tillräckliga skäl föreligga att utöver den av Kungl. Maj:t föreslagna skattelindringen medgiva ytterligare nedsättning i anledning av härom i motionsväg gjorda framställningar, har utskottet funnit sig böra stanna vid Kungl. Maj:ts förslag. Det skäl, som för utskottet varit bestämmande för tillstyrkandet av fortsatt skattelindring, nämligen att staten icke synes böra samtidigt med nedsättning av sockertullen undandraga de av staten hittills gynnade fabrikena den hjälp, som skattelindringen innebär, har icke synts kunna åberopas såsom stöd för en nedsättning av skatten till lägre belopp än det nu gällande. Mot en sådan nedsättning talar också enligt utskottets mening det avgörande skälet, att det icke synes tillrådligt, att Riksdagen tager ett ytterligare steg i den tullpolitiska riktning, som betecknas därav att en viss del av en industri beredes en särskilt gynnad ställning.

Såsom stöd för förslaget om sänkning av tullen å sirap och melass från nuvarande 10 öre till 5 öre för kilogram har i den kungl. propositionen anförts, bland annat, följande. Sirapen utgjorde utan tvivel särskilt för de mindre bemedlade en viktig hushållsartikel och torde i ej ringa utsträckning användas såsom surrogat för det väsentligt dyrare sockret. Då den övervägande delen av den i Sverige konsumerade sirapen utgjordes av importerad vara, hade tullen sin förnämsta betydelse såsom finanstull. Emellertid hade densamma även karaktär av skyddstull för inhemsk sirapsproduktion. Men något särskilt tullskydd syntes ej vara av nöden för denna inom landet bedrivna tillverkning, enär det skydd, som genom sockerlagstiftningen givits den för sirapens framställning erforderliga råvaran, kunde anses utgöra ett även för sirapstillverkningen fullt tillräckligt skydd. Den inhemska sirapstill-

Sirapstullen.

verkningen, vilken bedreves allenast av svenska sockerfabriksaktiebolaget, syntes för övrigt vara av en blott oväsentlig omfattning och icke äga någon egentlig betydelse för nämnda företags drift. Av hänsyn till statens finansiella intressen hade emellertid i propositionen ej föreslagits tullens borttagande utan allenast dess nedsättande med halva beloppet.

Utskottet.

Av de siffror, som i propositionen meddelats rörande inhemsk produktion samt import av sirap under åren 1907—1911, har framgått, att under berörda tidsperiod införts — importen äger rum huvudsakligen från England, till en mindre del från Amerika — i medeltal 14,969 ton sirap om året, medan den årliga tillverkningen inom landet av samma vara under åren 1909—1911 uppgått till 1,500—2,000 ton. Under år 1912 lär produktionen hava närmat sig 3,000 ton. Den inhemska sirapsproduktionen har sålunda icke nått någon större utveckling, och torde, enligt erhållna upplysningar, även med bibehållande av det nuvarande tullskyddet den möjligheten vara utesluten, att den svenska sockerindustrien skulle bliva i stånd att ens tillnärmelsevis tillgodose den inhemska konsumtionens behov av sirap.

Då tullskyddet för sirap sålunda icke kan anses vara av någon egentlig betydelse för den svenska sirapstillverkningen och då dessutom sockerindustrien, som driver densamma, även med de av utskottet föreslagna reducerade tullsatserna, måste anses för sin produktion åtnjuta ett fullt tillräckligt tullskydd, finner utskottet att ur synpunkten av industriens intressen intet hinder möter för den föreslagna tullnedsättningen. Å andra sidan måste densamma för konsumenterna tillmätas en icke ringa betydelse, så mycket mera avsevärd som sirap såsom konsumtionsartikel huvudsakligen ingår i de mindre bemedlades hushåll, varför en nedsättning av tullen på föreslaget sätt skulle komma särskilt den fattigare befolkningen till godo.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förslag om en nedsättning av tullen å sirap och melass till 5 öre för kilogram.

Under åberopande av vad sålunda blivit anført får bevillningsutskottet hemställa,

1:o) att Riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition, nr 35, angående förändring av tullsatserna å socker och sirap m. m., icke kunnat oförändrad bifallas, måtte besluta,

dels att tullsatserna å nedannämnda varor skola från och med den 1 januari 1914 utgöra följande belopp för kilogram, nämligen:

å socker, raffinerat, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossat eller pulveriserat socker, 11 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen icke mörkare än nr 18 av den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 11 öre;

å socker, oraffinerat, till färgen mörkare än samma standardnummer, även om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 8 öre;

å sirap och melass 5 öre;

dels ock att den i § 13 i förordningen med tull-taxa för inkommande varor den 9 juni 1911 under vissa villkor medgivna restitution av tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad av raffinerat socker, topp-, kandi- och kak-, vilket tillverkats inom riket av utländskt råämne, skall utgå från och med den 1 januari 1914 med 8.5 öre för kilogram sådant socker;

2:o) att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 43, måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

1. För allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i denna förordning närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för varje kilogram. För det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt på Öland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utgår dock skatten under tiden till 1918 års utgång med 13 öre

för varje kilogram; ägande Kungl. Maj:t att meddela behövliga kontrollföreskrifter.

För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

2. Till socker räknas ej honung, stärkelsesocker (glykos) och maltsocker (maltos) samt ej heller sirap eller melass, i vilka sockerhalten är mindre än sjuttio procent av torrsubstansens vikt.

Sockerhalten utrönes genom direkt polarisation, därest icke kontrollstyrelsen på framställning av tillverkaren förordnar, att sockerhalten skall bestämmas genom fullständigare kemisk analys.

3. För socker, som enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t vill meddela, gjorts till förtäring av människor obrukbart (denaturerats), erlägges ej skatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1914;

samt

3:o att de i detta betänkande omförmälda motionerna

- a) I: 100 av herr Stadener,
- b) I: 103 » » af Ekenstam,
- c) I: 104 » » Swartz,
- d) I: 105 » » Swartz,
- e) I: 106 » herrar friherre Johan Beck-Friis och greve Posse,
- f) I: 107 av herr Cedercrantz m. fl.,
- g) II: 253 » » friherre Palmstierna,
- h) II: 256 » » Hamrin,
- i) II: 258 » » Pålsson,
- k) II: 262 » » Lindman,
- l) II: 263 » » Lindman,
- m) II: 264 » » Andersson i Skivarp,
- n) II: 269 » » Vahlquist,
- o) II: 270 » » von Hofsten m. fl. samt
- p) II: 271 » » Andersson i Fallsberg m. fl.

mätte anses besvarade genom vad utskottet här ovan hemställt.

I anledning av motionerna II: 254 av herr Nilsson i Tånga och II: 272 av herr Karlsson i Fjäl kommer utskottet att framdeles avgiva yttrande, vilket utskottet härmed får för Riksdagen

4:o) anmäla.

Stockholm den 7 mars 1913.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

Reservationer:

i fråga om utskottets förslag till beslut:

vid punkt 1:o)

av herrar *Bäckström*, *Eriksson* i Grängesberg, frih. *Palmstierna* och *Källman*, vilka anför:

I trontalet vid Riksdagens öppnande förklarade Kungl. Maj:t sig vilja bidra till ett lindrande av dyrtiden i landet genom att med en sänkning av tullen å socker förbilliga ett oundgängligt och betydelsefullt födoämne. Detta uttalande hälsades också med tillfredsställelse i vida befolkningslager, och man förväntade, att det förslag, Kungl. Maj:t ämnade framlägga, skulle innebära en avsevärd lättnad för de små hushållen och ett effektivt beskärande av sockertrustens obehöriga vinster. Visserligen motsvarade icke Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition alldeles dessa förväntningar, men regeringens framställning innebar likväl en riktig uppfattning om det tillvägagångssätt, som borde användas gentemot trusten, på samma gång som en minskning av livsmedelsutgifterna skulle bli en följd av förslaget. Trots en häftig motagitation från trusten och densamma närstående kretsar, syntes heller intet

tvivel kunna råda om att Riksdagens majoritet var benägen att stödja detsamma.

Emellertid börjades under regeringens auspicier förhandlingar mellan sockertrusten och betodlarna, och bevillningsutskottets arbeten uppskov på grund härav. Slutet på detta uppskov blev, att först sedan trusten och betodlarna, under förutsättning att Kungl. Maj:t tillstyrkte och Riksdagen beslöt tullsats, vilka av förutnämnda parter befunnits antagliga, överenskommit om preliminärt avtal samt regeringen godkänt avtalets villkor, fick bevillningsutskottet träffa sitt avgörande i saken. Det befanns då att de liberala utskottsledamöterna ej längre hade fria händer, utan ansågo sig på förhand bundna av regeringens kapitulation.

Vi måste för vår del djupt beklaga, att bevillningsutskottet biträtt en uppgörelse av det slag, som ingåtts. För konsumenterna betyder nämligen denna uppgörelse blott en obetydlig lättnad. För betodlarna innebär uppgörelsen, i strid med förut avgivna löften, nedsättning av betprisen. För trusten medför uppgörelsen däremot frihet att i det närmaste lika obehindrat, som hittills, brandskatta allmänheten med statens bemyndigande. Den makt, Kungl. Maj:t ägde att, stödd på Riksdagens majoritet, åstadkomma ett såväl för allmänheten som betodlarna tillfredsställande resultat, har icke begagnats. Tvärtom har regeringen, som nämnts, helt oväntat alldeles frångått sin i den kungl. propositionen intagna ståndpunkt och däri uttalade principer.

För vår del måste vi efter förmåga kraftigt bekämpa den nu träffade uppgörelsen, och vi förbehålla oss även frihet att för framtiden fullfölja detta syfte.

I förevarande situation, och då några utsikter att vinna Riksdagens godkännande av herr Palmstiernas motion icke förefinnas, yrka vi bifall till Kungl. Maj:ts förslag, ehuru regeringen själv övergivit detsamma. Vi göra detta desto hellre som vi äro förvissade om, att en stark folkmening fortfarande hyllar den åsikt, herr statsministern förra söndagen uttalade, att Kungl. Maj:ts proposition är »rättvis och välbetänkt» och att dess antagande sålunda skulle innebära ett avsevärt steg i rätt riktning, samt även enär vi anse ett dylikt beslut under nuvarande förhållanden vara med Riksdagens värdighet bäst överensstämmande.

Det hemställes alltså,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 35 måtte av Riksdagen bifallas;

av herrar *Vennersten*, friherre *Trolle*, friherre *C. J. Beck-Friis*, *Trapp*, *Ollas A. Ericsson*, *Antonsson*, *Jespersion*, *Nilsson* i Bonarp och friherre *Fleming*, vilka anfört:

Såsom skäl för nedsättning av tullen å sirap anför finansministern dels hänsynen till konsumenternas intresse av billigare pris för sirap såsom surrogat för det väsentligt dyrare sockret, dels att något särskilt tullskydd ej syntes vara av nöden för den svenska sirapstillverkningen, som för övrigt vore av blott oväsentlig omfattning, år 1911 1,549 ton. Endast hänsynen till statens finansiella intressen hade avhållit finansministern att nu föreslå sirapstillverkningens borttagande.

Emellertid synas åtskilliga ytterligare omständigheter kräva beaktande vid frågans avgörande. Det är då först att märka, att den importerade sirapens ofta mycket betydande glykoshalt och därav beroende svårigheter vid tullbehandlingen föranlett Riksdagen att år 1911 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa erforderlig ytterligare utredning av frågan, vilka förändringar i tulltaxan och sockerbeskattningsförfordningen tilläventyrs må vara påkallade för att på ett för importen såväl som för statskassan och den inhemska sockerindustrien tillfredsställande sätt ordna de avgifter som åligga sirap och sirapsblandningar vid införsel från utlandet, ävensom för Riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Det är tydligt, att en så stor nedsättning av sirapstillverkningen som den nu föreslagna kommer att inverka förryckande vid bedömandet av den i nyssnämnda riksdagsskrivelse framförda frågan och möjligen hindra en lösning genom vilken de i skrivelsen omnämnda olika intressena bleve behörigen tillgodosedda.

Vidare bör beaktas, att den svenska sirapstillverkningen synes vara stadd i en glädjande utveckling, i det att enligt vad inom utskottet blivit upplyst, under tillverkningsåret 1911—1912 icke mindre än 2,975 ton framställts, utvisande nära nog en fördubbling i jämförelse med föregående år.

Ytterligare en omständighet av mycket stor vikt för frågans bedömande ligger däruuti, att enligt tillgängliga meddelanden en del av den importerade sirapen utgöres av inverterat socker, antingen tvättat råsocker eller lägre raffinerade kvalitéter, vilka varor sålunda i form av sirap skulle, därest tullsatsen nedsattes till 5 öre, kunna införas till en lägre tull än socker, oavsett friheten från sockerskatt.

Genom den föreslagna tullnedsättningen skulle därjämte importen av sirap i hög grad underlättas och en minskning av sockerkonsumtion

nen bleve otvivelaktigt härav en följd. Detta skulle åter medföra en inskränkning av den inhemska betodlingen och beröva statsverket en mot den minskade sockertillverkningen svarande del av sockerskatten. Det har beräknats att en inhemsk tillverkning av landets hela sirapsbehov skulle kräva en ökning av betarealen med 2,400—3,000 har motsvarande 7 à 9 % av landets nuvarande betareal, och skulle sålunda en stigande tillverkning av sirap inom landet kunna bli av mycket stor betydelse för den svenska betodlingen och giva sysselsättning åt fabriker, vilkas drift måhända eljest skulle komma att nedläggas.

Slutligen vilja vi såsom ett huvudskäl mot nedsättning av siraps-tullen framhålla, att de stora krav, som lösningen av viktiga frågor ställa på statskassan, mana till den allra största försiktighet ifråga om åtgärder, som skulle föranleda väsentliga minskningar i de nuvarande statsinkomsterna. I detta avseende torde särskilt böra erinras om det förslag till folkpensionering, som redan vid denna Riksdag är att förvänta.

På grund av vad sålunda anförts, anse vi, att utskottet bort hemställa,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 35, i vad den avser en sänkning av tullen å sirap, icke måtte av Riksdagen bifallas.

vid punkt 2:o)

av herr *Antonsson*, som hemställt om bifall till det i motionerna I: 104 av herr *Swartz* och II: 263 av herr *Lindman* framställda yrkandet, »att, för den händelse Riksdagen beslutar nedsätta gällande tull å socker, Riksdagen i samband därmed måtte besluta sådan ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker, därom bevillningsutskottet torde avgiva närmare förslag, att skatten å raffinadsocker ökas med samma belopp, varmed tullen å detsamma nedsättes;»

av herrar *Bäckström*, *Eriksson* i Grängesberg, friherre *Palmstierna* och *Källman*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av herr *Hamrins* motion, II: 256, hemställa, att Riksdagen ville besluta,

att skatten för socker som utlämnas till fritt bruk måtte bestämmas till 14 öre för varje kilogram,

dock att den av Kungl. Maj:t föreslagna skattelindringen av 3 öre för varje kilogram för det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt på Öland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, måtte medgivas och skatten för sådant socker således under tiden till 1918 års utgång utgå med 11 öre för varje kilogram;

av herrar *Vennersten*, friherre *Trolle*, friherre *C. J. Beck-Friis*, *Trapp*, *Ollas A. Ericsson*, *Jespersion*, *Nilsson* i Bonarp och friherre *Fleming*, vilka anförde:

I fråga om lättnader för den s. k. Lidköpingsgruppens fabriker kunna vi icke finna, att ett bibehållande under ytterligare fem år av den nu gällande skattelindringen gör tillfyllest.

Går man tillbaka till 1908 års riksdagsbeslut i det då föreliggande ärendet rörande samma fabriker och granskar motiven för detta beslut, finner man, att Riksdagen i viss mån påtagit sig ett ansvar för fabrikernas och den av dem beroende betodlingens fortbestånd. Den frist, som hittills beskärts dem att under åtnjutande av skattelindring komma till en tryggad tillvaro är enligt vårt förmenande allt för kort i synnerhet i jämförelse med den tid, under vilken den skånska sockertillverkningen och betodlingen kunnat för sin första utveckling räkna med särskilt gynnsamma förutsättningar.

Då därtill å ena sidan den förebragta utredningen tydligen ådagalagt, att den nu föreslagna tullnedsättningen för socker måste försätta den mellansvenska och öländska sockertillverkningen och betodlingen i ett så ogynnsamt läge, att även med bibehållande av den hittillsvarande skattelindringen dessa näringsgrenars tillvaro allvarligt hotas, därest icke någon ytterligare lättnad beredes dem, och å andra sidan under ärendets behandling inom utskottet sådana upplysningar framkommit angående betodlingens framtidsmöjligheter i de berörda delarna av landet, att dess bevarande måste anses vara av avgörande betydelse för jordbruket inom samma områden, finna vi att utskottet bort hemställa,

att Riksdagen, med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 43, måtte antaga följande

Förslag

till

Förordning angående ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning av socker.

1. För allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i denna förordning närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för varje kilogram. För det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland samt på Öland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utgår dock skatten under tiden till 1918 års utgång med 12 öre för varje kilogram; ägande Kungl. Maj:t att meddela behövlige kontrollföreskrifter.

För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

2. Till socker räknas ej honung, stärkelsesocker (glykos) och maltsocker (maltos) samt ej heller sirap eller melass, i vilka sockerhalten är mindre än sjuttio procent av torrsubstansens vikt.

Sockethalten utrönes genom direkt polarisation, därest icke kontrollstyrelsen på framställning av tillverkaren förordnar, att sockerhalten skall bestämmas genom fullständigare kemisk analys.

3. För socker, som enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t vill meddela, gjorts till förtäring av människor obrukbart (denaturerats), erlägges ej skatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1914.

av herrar *Byström* och *Rune*;

i fråga om motiveringen:

av herrar *Vennersten*, friherre *Trolle*, friherre *C. J. Beck-Friis*, *Trapp*, *Ollas A. Ericsson*, *Antonsson*, *Jespersen*, *Nilsson* i *Bonarp* och friherre *Fleming*, som yttrat:

Vid avgivande av nu föreliggande förslag till nedsättning av tullsatserna å socker, gående ut på att tullen å raffinerat socker skulle för år 1914 nedsättas med 4 öre till 10 öre för att från och med år 1916 sänkas med ett öre årligen så att den år 1918 skulle utgöra 7 öre, har chefen för finansdepartementet givit uttryck åt den numera allmänt erkända stora betydelsen av sockerindustrien och betodlingen inom vårt land, och han har uttalat den förhoppningen, att betproduktionen skulle komma att ökas till följd av ökad sockerkonsumtion på grund av det sänkta sockerpriset. Men i fråga om den föreslagna tullnedsättningen förutsätter finansministern samtidigt, att den icke finge medföra vare sig nedsättning i sockerindustriens arbetslöner eller de för närvarande gällande betprisen.

I motsats mot finansministern finna vi de nu föreslagna tullsänkningarna *i samband* med de gjorda förutsättningarna vara av sådan beskaffenhet och ledande till sådana konsekvenser, att de kunna befaras medföra stora vådor för såväl industriens som betodlingens bestånd. På grund av den utveckling industrien hittills erhållit — till stor del beroende på statsmakternas uppmuntran — och den för betodlingens spridande uppkomna decentralisationen, kunna vi icke utan vidare godkänna den av finansministern gjorda anvisningen åt sockerindustrien att hålla sig i någon mån skadeslös för tullnedsättningarna genom en driftkoncentration, som möjligen skulle medföra vissa fabrikers nedläggande, ty detta är ett spörsmål, som — om man icke vill nöja sig med en lösning av blott teoretiskt intresse — kräver ett grundligt avvägande av olika synpunkter, vilket är synnerligen svårt, och vartill tillräckligt material icke finnes i finansministerns framställning.

Emellertid har under förhandlingarna i utskottet frågan kommit i sådant läge, att vid dess avgörande ovan berörda synpunkter i huvudsak undanskjutits, till följd därav att underhandlingar inletts mellan Svenska sockerfabriksaktiebolaget och betodlarna under ledning av en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande. Denna underhandlingskommitté — vari dock representanter saknats för andra betodlare än Skånes — har enats om en av regeringen godkänd reglering såväl av tullsatserna som av de villkor, under vilka dessa skulle gälla. Tullsatsen för raffinerat

socker skulle enligt överenskommelsen utgöra 11 öre från och med 1914 (alltså en nedsättning av den nuvarande tullsatsen med 3 öre) samt 10 $\frac{1}{2}$ öre från och med 1916 och 10 öre under 1918. Hela nedsättningen skulle sålunda vid femårsperiodens slut utgöra 4 öre. Villkoren för denna nedsättning skulle bland annat vara, dels att betodlarna förbinda sig att till viss del bära följderna av tullnedsättningen, dels ock att bolaget å sin sida förbinder sig att ej under ifrågavarande femårsperiod nedlägga någon råsockerfabrik i Skåne. Genom denna överenskommelse överger man alltså såväl finansministerns förutsättning, att betodlarna ej skulle vidkännas någon nedsättning å betprisen på grund av tullnedsättningen, som ock den av honom uttalade tanken på koncentration av driften.

Sedermera har meddelande lämnats, att sockerfabriksaktiebolaget även förbundit sig uppehålla råsockerfabriken å Gottland, men däremot har det lämnats öppet åt bolagets förgottffinnande huru skall förfaras med de detsamma tillhörande fabriker i Halland och Blekinge. Man har sålunda godkänt ett uttryckligt förbud mot vissa råsockerfabrikers nedläggande i först angivna provinser, under det att industrien i de båda sistnämnda lämnats oberörd av överenskommelsen, vilka omständigheter i förening uppenbart äro ägnade att äventyra industrien och betodlingen i dessa senare trakter.

Och även de fabriker som icke tillhöra svenska sockerfabriksaktiebolaget — den s. k. Lidköpingsgruppen — komma att — oavsett den av finansministern förordade undantagsställningen — av den sålunda gjorda överenskommelsen beröras på ett synnerligen kännbart sätt. I den av regeringen godkända uppgörelsen synes oss därför så viktiga synpunkter blivit åsidosatta, att det kunnat ifrågasättas, om ett Riksdagens beslut borde därpå grundas, men då emellertid den i den kungl. propositionen för femårsperioden 1914—1918 i utsikt ställda tullnedsättningen blivit reducerad från 7 öre till 4 öre, därav 3 öre skulle bäras av sockerindustrien och 1 öre av betodlarna, samt de i frågan huvudsakligen intresserade parterna visat sig ense med regeringen om den gjorda regeringens möjlighet att genomföra, finna vi oss ej kunna göra gällande tillräckliga skäl för att sätta oss emot densamma. Då vi sålunda biträda ett beslut, som vilar på den för oss framlagda överenskommelsen, sker detta under den uttryckliga förklaringen, att vi förvänta, det statsmakterna skola finnas beredda att vidtaga sådana åtgärder, som kunna visa sig erforderliga, därest de farhågor för betodlingens och industriens bestånd, som vi uttalat beträffande de av överenskommelsen ej berörda provinserna, skulle visa sig bliva en verklighet.

av herr *Röing* rörande beskattningen av sockerindustrien i Öster- och Västergötland samt på Öland;

av herr friherre *Palmstierna* likaledes rörande beskattningen av sockerindustrien i Öster- och Västergötland samt på Öland.

Herr *Christiernson* har anhållit få antecknat, att han deltagit i den förberedande behandlingen av detta ärende inom utskottet.

Herr *Larsson* i Klagstorp har anhållit få antecknat, att han icke deltagit i behandlingen av frågan om sirapstullen.
